

Vplyv rozšírenia EÚ na obchod

Čo sa stane 1. mája 2004 z obchodného hľadiska?

★ *Desať nových členských štátov prijme všetky aspekty spoločnej obchodnej politiky:*

- budú uplatňovať všetky bilaterálne obchodné dohody EÚ, spoločné externé colné sadzby a obchodné ochranné opatrenia EÚ,
- budú uplatňovať otvorenosť EÚ externému obchodu: celkovo sa clá znížia z 9% na 4%,
- v rámci SOO bude EÚ vystupovať v mene 25 členských krajín, namiesto pôvodných 15. Nové členské krajiny prevezmú multilaterálne obchodné povinnosti a záväzky EÚ.

★ *Rozšírenie prinesie osov EÚ:*

- EÚ-25 bude naďalej na medzinárodnom obchodnom fóre prezentovať jedno stanovisko. Navyše desať nových členov zvýši autoritu EÚ a plynulosť obchodných rokovaní.
- Nové členské štáty sú mladé, dynamické, s rýchlo rastúcim hospodárstvom. Táto dynamika bude prospešná pre celú EÚ.

★ *Žiaden „veľký tresk“, ale hladký prechod:*

- Z obchodného hľadiska sa rozšírenie už uskutočnilo v deväťdesiatich rokoch spolu s liberalizáciou obchodu na základe európskych dohôd. Tieto umožnili bilaterálny voľný obchod (s malými výnimkami v oblasti poľnohospodárstva a spracovaných poľnohospodárskych výrobkov). Dnes je obchod s budúcimi členskými štátmi liberalizovaný už na vyše 95%. Systémy sú z veľkej časti stabilizované a rozšírenie nenaruší obchod s tretími krajinami.
- Prijatie noriem a štandardov EÚ je postupný proces, ktorý sa začal dávno pred rozšírením a mal by byť ukončený 1. mája, tak aby bola zabezpečená úplná funkčnosť vnútorného trhu.
- Z inštitucionálneho hľadiska nové členské krajiny už participujú od apríla 2003 na obchodnom rozhodovacom mechanizme EÚ. Podieľajú sa na politickej koncepcii EÚ, vrátane smerovania rozhovorov v rámci SOO.
- Komisar EÚ pre obchod Pascal Lamy sa veľmi zaujíma o zabezpečenie hladkého prechodu. Do konca svojho mandátu navštívi všetky nové členské krajiny.

★ *Rozšírenie bude vo veľkej miere prospešné pre obchodných partnerov, vzhľadom na:*

- Väčší vnútorný trh: viac ako 450 mil. obyvateľov, s asi 18% podielom na svetovom obchode, prispievajúcich viac ako 25% do svetového hrubého domáceho produktu. Rozšírenie štyroch slobôd na nové členské štáty zjednoduší a zvýši prístup tretích krajín na trh EÚ. Napríklad produkty dovážané do Estónska sa môžu v úplnom súlade so štandardami a normami EÚ slobodne prepravovať do Švédska alebo Grécka. Japonský investor podnikajúci v Slovinsku bude môcť slobodne poskytovať služby v EÚ-25 za rovnakých podmienok, ako podnikatelia zo všetkých členských štátov. To doteraz nebolo možné.
- Zjednodušený a rozšírený prístup na trhy desiatich nových členských krajín: v celej EÚ-25 sa bude uplatňovať jednotný súbor obchodných pravidiel, jednotné clo a jednotný súbor administratívnych postupov.
- Prijatie externých colných taríf EÚ novými členskými štátmi bude znamenať výrazné celkové zníženie ciel.
 - 1 Príklad 1: clá na dovoz do Maďarska sa znížia o 50%.
 - 1 Príklad 2: Rusko by malo získať vyše 300 mil. euro v rámci ciel.
 - 1 Príklad 3: Rozšírenie samozrejme zvýši prospech generalizovaného systému preferencií (iniciatíva „všetko okrem zbraní“ na dovoz do nových členských štátov).

- Prijatie vyšších regulačných noriem, najmä v oblasti ochrany duševného vlastníctva, prístupu na trhy v oblasti vládneho obstarávania alebo v oblasti konkurencie, takže budú lepšie chránené záujmy investorov a obchodníkov v nových členských štátoch.

Základné údaje o EÚ-15 a EÚ-25 (rok 2002)		
	EÚ-15	EÚ-25
Populácia v mil. (% zo svetovej populácie)	379 (6,1%)	455 (7,3%)
HDP v mld. (% zo svetového HDP)	8,827 (26,7%)	9,576 (28%)
HDP na obyvateľa v €	24 100	21 100
Celkový obchod so svetom v mld. €	1 977	1 799
Z toho s 10 NČŠ v mld. €	232	N
Podiel na svetovom obchode s tovarom	19,4%	17,7%
Podiel na svetovom obchode so službami	24,7%	N
Podiel na svetových priamych zahranič. investíciách:		
- príliv kapitálu	20,5%	N
- únik kapitálu	45,2%	N
Podiel na svetovom obchode (tovar a služby)	20,1%	19,8%
Stupeň otvorenosti voči medzinárodnému obchodu (celkový obchod/HDP)	28,6%	26,9%
Poznámky: N – údaje nie sú dostupné. Zdroj: COMEXT, FMI		

Obchod s významnými partnermi (rok 2002)				
	EÚ-15		EÚ-25	
	v mil. €	% z celkového obchodu EÚ-15	v mil. €	% z celkového obchodu EÚ-25
USA	416,132	21,0%	429,944	23,3%
Švajčiarsko	129,515	6,5%	136,378	7,4%
Čína	116,067	5,8%	119,154	6,5%
Japonsko	110,951	5,6%	119,055	6,4%
Rusko	78,170	3,9%	97,126	5,3%
Zdroj: COMEXT, FMI				

Obchod EÚ so vstupujúcimi krajinami (rok 2002)					
	Hodnotiace poradie obchodných partnerov EÚ-15	Dovoz EÚ		Vývoz EÚ	
		v mil. €	% z celkového obchodu EÚ-15	v mil. €	% z celkového obchodu EÚ-15
Cyprus	60	714	0,1%	2,892	0,3%
Česká rep.	8	27,524	2,8%	29,230	3,0%
Estónsko	44	2,979	0,3%	3,530	0,4%
Maďarsko	9	25,294	2,6%	25,018	2,5%
Lotyšsko	52	1,949	0,2%	2,587	0,26%
Litva	43	2,714	0,3%	4,011	0,4%
Malta	58	1,120	0,1%	2,691	0,3%
Poľsko	7	28,114	2,8%	37,339	3,8%
Slovinsko	29	6,838	0,7%	8,650	0,9%
Slovensko	26	9,710	1,0%	8,743	0,9%

Zdroj: <http://www.europa.eu.int>

Ústav vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo

Samova 9, 950 10, Nitra, www.uvtip.sk
 Informačné stredisko pre Európsku úniu
www.uvtip.sk/iseu, email: iseu@uvtip.sk, Tel.: 037/6510 032

február 2004